

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДИПЛОМАТІЯ ТА РОЗВІДКА»

Галузь знань			29 «Міжнародні відносини»		Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Освітньо-професійні програми			«Міжнародні відносини та регіональні студії»		Тип дисципліни	за вибором
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять			
			Лекцій	Семинарських занять	Практичних занять	Самостійна підготовка
	3	90	24	12	-	54

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі

Для вивчення дисципліни здобувач має володіти знаннями та навичками з навчальних курсів:	Історія міжнародних відносин, Теорія міжнародних відносин, Політологія, Історія України, Країнознавство, Міжнародні відносини та світова політика та ін.
Онлайн курси, які можуть бути корисними для попереднього вивчення та в процесі набуття компетентностей за неформальною освітою	
Мета курсу:	розкриття процесу формування та основних етапів розвитку сучасної системи міжнародних відносин

Компетентності, в тому числі відповідно до освітньо-професійної програми

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)	Hard-skills / Спеціальні (фахові) компетентності (СК)
<p>Загальні компетентності, передбачені Стандартом вищої освіти МОН України за спеціальністю:</p> <p>ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Загальні компетентності, передбачені робочою групою:</p> <p>ЗК14 – здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК 15 – уміння виявляти та вирішувати проблеми;</p> <p>ЗК 16 – уміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення;</p> <p>ЗК 18 – здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті;</p>	<p>Спеціальні (фахові) компетентності, передбачені Стандартом вищої освіти МОН України за спеціальністю:</p> <p>СК 2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.</p> <p>СК 3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.</p> <p>СК 4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.</p> <p>СК 5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.</p> <p>СК 6. Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).</p> <p>СК 10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.</p> <p>СК 12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційноаналітичної</p>

<p>ЗК 19 – навички міжособистісної взаємодії, цінування та поваги різноманітності та багатокультурності;</p>	<p>діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами). Спеціальні (фахові) компетентності, передбачені робочою групою: СК 19 Здатність оцінювати регіональні комплекси безпеки та військово-політичного співробітництва країн та регіонів світу. СК 20 Здатність визначати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні, юридичні, економічні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобальних процесів.</p>
--	---

Результати навчання (програмні результати навчання – ПРН)

Результати навчання, передбачені Стандартом вищої освіти МОН України за спеціальністю:

ПРН 01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

ПРН 02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

ПРН 03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

ПРН 04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

ПРН 05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

ПРН 08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

ПРН 09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами на професійному рівні, необхідному для ведення професійної дискусії, підготовки аналітичних та дослідницьких документів.

ПРН 14. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

ПРН 15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, 8 міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

ПРН 16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

Результати навчання, передбачені робочою групою:

ПРН 18. Розуміти основи сучасного міжнародного права, його впливу на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

ПРН 19. Визначати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні, юридичні, економічні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобальних процесів.

ПРН 22. Аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, готувати інформаційні та аналітичні документи, із дотриманням норм та правил їх оформлення.

ПРН 23. Розуміти події міжнародного життя, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.

ПРН 24. Здійснювати діяльність у дипломатичній та інших суміжних до міжнародного співробітництва сферах.

Тема	Вид заняття	Розподіл балів	Форми та методи навчання (форми робіт, за які здобувач отримує бали)
Розділ 1. Вступ. Таємна дипломатія та розвідка у Давнину, Середні віки і Новий час			
Розділ 2. Таємна дипломатія та розвідка у добу Новітньої історії			
Тема 1. Таємна дипломатія та розвідка як навчальна дисципліна й напрям наукових досліджень. Теоретичні аспекти та етапи діяльності розвідувальних служб	Лекція 1		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
	Семінар 1	10	Робота з джерелами та науковою літературою. Підготовка та презентація доповідей. Участь в обговоренні та дискусії
Тема 2. Зародження та функціонування таємної дипломатії й розвідки у стародавніх державах	Лекція 2		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
Тема 3. Розвиток таємної дипломатії й розвідки у добу Середньовіччя	Семінар 2	10	Робота з джерелами та науковою літературою. Підготовка та презентація доповідей. Участь в обговоренні та дискусії
Тема 4. Особливості таємної дипломатії й розвідки у XVI - першій половині XVII ст.	Лекція 3		Лекція-візуалізація (Power Point). бесіда, розповідь, пояснення
Тема 5. Організація та діяльність розвідувальних служб у державах Європи і Азії в другій половині XVII – на початку XIX ст.	Семінар 3	10	Робота з джерелами та науковою літературою. Підготовка та презентація доповідей. Участь в обговоренні та дискусії
Тема 6. Таємна дипломатія та розвідка у XIX – на початку XX ст.	Лекція 4		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
Тема 7. Діяльність розвідувальних служб воюючих та нейтральних держав в роки Першої світової війни	Семінар 4	10	Робота з джерелами та науковою літературою. Підготовка та презентація доповідей. Участь в обговоренні та дискусії
Тема 8. Дипломатія і розвідка провідних країн світу у міжвоєнний період	Лекція 5		Лекція-візуалізація (Power Point). бесіда, розповідь, пояснення
Тема 9. Організація та напрями діяльності розвідувальних служб провідних країн в роки Другої світової війни	Лекція 6		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
	Семінар 5	10	Робота з джерелами та науковою літературою. Підготовка та презентація доповідей. Участь в обговоренні та дискусії
Тема 10. Особливості функціонування розвідки і таємної дипломатії у період «холодної війни»	Лекція 7		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
	Семінар 6	10	Робота з джерелами та науковою літературою. Підготовка та презентація доповідей. Участь в обговоренні та дискусії
Тема 11. Організація і діяльність розвідувальних служб провідних держав світу та України наприкінці XX – на початку XXI ст.	Лекція 8		Лекція-візуалізація (Power Point), бесіда, розповідь, пояснення
Підсумковий контроль знань		40	Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин. Заліковий білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь

Додаткові бали в рамках неформальної освіти		Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, проектна робота тощо.
---	--	---

СИСТЕМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ І КОНТРОЛЮ (дистанційний курс) –		
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ		
<p>Актуальні журнали для поглибленого вивчення дисципліни</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Актуальні проблеми міжнародних відносин 2) Актуальні проблеми політики 3) Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. Серія: Міжнародні відносини 4) Вісник Львівського національного університету. Серія: Міжнародні відносини 5) Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Караїзна. Серія «Міжнародні відносини, економіка, країнознавство, туризм»; Серія «Історія» 6) Зовнішні справи 7) Стратегічна панорама 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Біла книга. 2021. Служба зовнішньої розвідки України. К., 2021. 72 с. 2) Войсковая разведка: Сборник / Ред.-сост. А.Е.Тарас. Минск. : Харвест, 2004. 511 с. 3) Всемирная история шпионажа / Авт.-сост. М. И. Умнов. М.: Олимп, АСТ, 2000. 481 с. 4) Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст. /Т. Григор'єва. Київ : Видавн. дім «Києво-Могилянська Академія», 2014. 177 с. 5) Марущак М. Й. Історія дипломатії ХХ ст.: Курс лекцій / М. Й. Марущак. Львів: Бескид Біт, 2003. 303 с. 6) Пик С. М. Таємна дипломатія і розвідка у міжнародних відносинах : навч. посібник / С. М. Пик . Львів : ЛНУ імені Івана Франка , 2012. 514 с. 7) Ричелсон Д. Т. История шпионажа ХХ века / Д. Т. Ричелсон. М.: ЭКСМО-Пресс, 2000. 560 с. 8) Скрипник О. Українська розвідка / О. Скрипник. Київ: АДЕФ-Україна, 2020. Т. 1-2. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. • Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу. Перескладання заліку відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). • Самостійна робота включає в себе: підготовку індивідуального проєкту . • Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. • Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації. • Здобувачі вищої освіти мають слідувати принципам академічної доброчесності. У разі виявлення факту плагіату у виконаних роботах здобувач отримує за завдання 0 балів. • Передбачено перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Для зарахування теми або частини теми здобувач надає відповідний сертифікат, де зазначені результати навчання та обсяг курсу (модуля) у годинах (кредитах ЄКТС). Передбачається зарахування результатів навчання у разі, якщо здобувач вищої освіти прослухав аналогічний курс (або його частину) у будь-якому університеті України або Європи, був учасником міжнародних проєктів Жан-Моне модуль, К1, у межах якого вивчалась така ж дисципліна (його частина), або слухачем такого ж дистанційного курсу на платформі «Prometheus», Coursera та інших, і при цьому має підтвердження – сертифікат про результати навчання (оцінку). 		
КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ		
Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Усний виступ, презентація, дискусія, відповіді на питання	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом; виявляє творчі здібності; здатен самостійно ставити та вирішувати завдання; самостійно знаходити та використовувати матеріал; вільно самостійно та аргументовано викладає його під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; демонструє вміння самостійно робити висновки; студент активно працює протягом семінарського заняття; впевнено відповідає на додаткові запитання; відповідь обов'язково	10

супроводжується інформативною презентацією.	
Відповідь студента є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію; зроблені аргументовані висновки; студент активно працює протягом усього семінарського заняття; показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом; здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; студент активно працює протягом семінарського заняття; впевнено відповідає на додаткові запитання; відповідь супроводжується презентацією.	9
Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом; обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; вміє знаходити джерело інформації та аналізувати її, ставити та розв'язувати завдання; самостійно оцінює життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; відповідь супроводжується презентацією; під час відповідей на додаткові запитання мають місце деякі неточності.	8
Студент демонструє достатньо систематизовані знання навчального матеріалу; аргументовано використовує їх; вміє знаходити джерело інформації та аналізувати її під час усних виступів та письмових відповідей; розкриває зміст теоретичних питань; відповідь супроводжується презентацією, яка містить певні неточності; при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі незначні помилки.	7
В цілому студент володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації; без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності; студент припускається помилок, відповідаючи на додаткові питання; відповідь супроводжується презентацією, в оформленні якої присутні серйозні помилки.	6
Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; студент в цілому оволодів суттю питань з даної теми, втім, відсутні глибокий та всебічний аналіз представленого матеріалу, а також його обґрунтування та аргументація; студент не проявляє активності на практичних заняттях, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.	5
Відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає їх зміст під час усних виступів та письмових відповідей; недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому неточності; відповіді на запитання містять логічні та фактографічні помилки; відповідь не супроводжується презентацією.	4
Студент частково володіє навчальним матеріалом, допускаючи при цьому суттєві помилки; не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей; відсутні відповіді на додаткові запитання; відповідь не супроводжується презентацією.	3
Студент демонструє фрагментарні знання; не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки; відповідь не супроводжується презентацією.	2
Студент фактично не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань; презентація відсутня.	1

Самостійна робота

Тема 1	Тасмна дипломатія та розвідка як навчальна дисципліна й напрям наукових досліджень. Теоретичні аспекти та етапи діяльності розвідувальних служб Розширити лекційний матеріал інформацією про характер взаємодії розвідки, влади й суспільства.	5 годин
Тема 2	Зародження та функціонування таємної дипломатії й розвідки у стародавніх державах Проаналізувати ступінь ефективності використання у Давнину тайнопису, шифру, поштових голубів і ластівок для повідомлень	5 годин
Тема 3	Розвиток таємної дипломатії й розвідки у добу Середньовіччя З'ясувати, чому у Середні віки правителі та полководці активно використовували для розвідницької діяльності мандруючих лицарів, купців, жонглерів, місіонерів	5 годин
Тема 4	Особливості таємної дипломатії й розвідки у XVI - першій половині XVII ст. Розглянути етапи та напрями діяльності першого професійного криптоаналітика Антуана Россіньоля	5 годин
Тема 5	Організація та діяльність розвідувальних служб у державах Європи і Азії в другій половині XVII – на початку XIX ст. Критично проаналізувати свідчення сучасників Наполеонівських війн щодо ступеня організації й ефективності французької військової розвідки.	5 годин
Тема 6	Тасмна дипломатія та розвідка у XIX – на початку XX ст. Розширити лекційний матеріал інформацією про таємні операції засновника німецької розвідки Вільгельма Штібера	5 годин
Тема 7	Діяльність розвідувальних служб воюючих та нейтральних держав в роки Першої світової війни Зробити порівняльний аналіз діяльності військових розвідок воюючих держав	5 годин
Тема 8	Дипломатія і розвідка провідних країн світу у міжвоєнний період Розглянути напрямидіяльності Розвідочної управи Генерального штабу Збройних сил УНР, Відділу закордонної інформації політичного департаменту МВС УНР	5 годин
Тема 9	Організація та напрями діяльності розвідувальних служб провідних країн в роки Другої світової війни Критично проаналізувати основні прорахунки німецької розвідки під час підготовки нападу Німеччини на СРСР	5 годин
Тема 10	Особливості функціонування розвідки і таємної дипломатії у період «холодної війни» Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням ідеологічного чинника у мотиваціях агентів спецслужб наддержав	5 годин
Тема 11	Організація і діяльність розвідувальних служб провідних держав світу та України наприкінці XX – на початку XXI ст. Зробити порівняльний аналіз діяльності розвідок провідних держав сучасності	5 годин
	Разом	54 годин